

A magyar gazdasági élet szereplőinek várakozásai

2016. február

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Az üzleti szféra összesített várakozásának indikátora rendkívül erős januári adat után jelentősen csökkent. A visszaesést egyedül a kiskereskedelem indikátora mérsékelte valamelyest. A szolgáltató szektor indexe csökkent, de továbbra is magasan áll, és a foglalkoztatási és keresleti kilátások továbbra is kedvezőek. A kiskereskedelmi indikátor kis mértékben javult. Az ipar kilátásai ismét romlottak, köszönhetően a csökkenő megrendeléseknek. A fogyasztói bizalmi index a januári 22 hónapos csúchoz képest romlott, amelyet a rosszabb gazdasági és pénzügyi várakozások magyaráznak. Az árvárakozások mind a lakosságnál, mind az üzleti szférában – az építőipar kivételével – a mérsékelt inflációs környezet fennmaradását vetítik előre.

Üzleti szféra várakozásainak alakulása

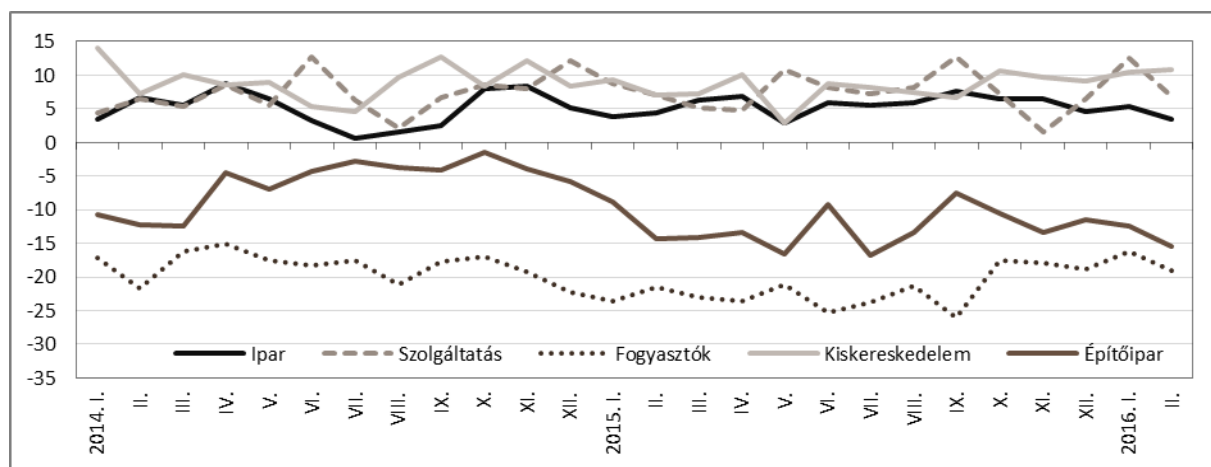
Az **ipari** vállalatok bizalmi indexe 2016 februárjában a havi összevetés alapján 2,0 bázisponttal csökkent, így 3,4 bázisponton zárt. Éves összevetésben kismértékű csökkenést mutatnak az adatok. Az ipari bizalmi mutató részindexei közül februárban három esetben javulás, míg négynél gyengülés figyelhető meg. Az exportmegrendelések megítélési szintje kevésbé esett, mint a teljes állományra vonatkozó, markánsan csökkenő indikátor. Utóbbi mutató már negatív tartományba került, 2015 májusa óta először. Az előző negyedév termelése kapcsán a teljesítmény megítélése enyhén javult. A következő időszakra vonatkozóan termelés esetében is erősödtek kis mértékben a várakozások. Emellett az ipari szereplők az értékesítési árak csökkenésére számítanak a következő hónapokban. Ezen kívül kismértékben romlottak a következő negyedév foglalkoztatási várakozásai is.

Január után februárban ismét csökkent az **építőipar** bizalmi indexe, melynek –15,5 pontos értéke féléves mélypontnak tekinthető. A szektor vállalkozásai szerint jelentősen csökkent kibocsátásuk az elmúlt három hónap során, ami az építőipar hozzáadott értékének visszaesését vetíti előre 2016 első negyedévében. Januárral ellentétben a februári építőipari termelést nem akadályozta kedvezőtlen időjárás, ellenben a vállalkozások a korábbinál nagyobb mértékű munkaerőhiánnyal szembesültek. A lakásáfa csökkentésének és a CSOK bevezetésének hatása még nem érződik a szektor rendelésállományának alakulásán. Az építőipari vállalkozások továbbra is elégtelen kereslettel szembesülnek saját megítélésük szerint. Ezzel szemben a szektor árvárakozásai jelentősen emelkedtek a tervezet hatására: a felmérés szerint az árvárakozásokat megragadó indikátor 11,6 ponttal nőtt egy hónap alatt, noha az előző időszakban mért 6,2 pontos értékénél a válság óta nem mértek magasabbat.

A **kiskereskedelem** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe februárban 10,9 bázisponton állt. Az elmúlt időszak trendjéhez illeszkedően továbbra is emelkedésére számítanak a következő három hónap üzleti tevékenysége és a várt megrendelés állomány nagysága kapcsán. Úgytűnik, hogy az idei évben bevezetett keresletélénkítő intézkedések miatt több kiskereskedelmi szereplő várakozó álláspontra helyezkedett, kivárva a keresleti oldal reakcióját. Erre utal az, hogy az elmúlt két hónapban a felhalmozott készletállomány és a jövőben foglalkoztatni kívánt dolgozók létszáma esetében ingadoztak válaszaik. A februári értékek azt mutatják, hogy a készletállomány lecsökkent, továbbá mérsékelt dolgozói létszám bővítés várható, így az ezekre vonatkozó válaszok hasonlóak a januáriakhoz. A bázishoz képest egyedül az elmúlt három hónap üzleti tevékenységének megítélése romlott, amely inkonzisztenciát mutat a korábbiakkal, így egyelőre egyedi értéként kezeljük.

A **szolgáltató szektor** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe 2016 februárjában számottevő mértékben csökkent, ugyanakkor továbbra is magas értéken, 6,8 bázisponton állt. A mutató mérséklődésében a fő szerepet az játszhatta, hogy a gazdasági szereplők némileg korrigálták az előző hónap túlzott optimizmusát. A részindikátorok közül az inflációs várakozások kivételével mindegyik csökkent. Ezek közül azonban a legmagasabb értékűek továbbra is az elkövetkező hónapokra vonatkozó keresleti és foglalkoztatási várakozások, illetve az alkalmazotti létszám tényleges alakulását felmérő mutatók, így a vállalkozások bizalmát továbbra is a jövőre vonatkozó már mérsékeltebb optimizmus és a kedvező foglalkoztatási trendek befolyásolják. Ezzel együtt is kedvező marad az üzleti környezet alakulása, amelyet egyedül a keresletnövekedés jelentős lassulása és az árak várható csökkenése árnyal.

1. ábra: Az üzleti szféra négy fő ágazata és a fogyasztók gazdasági várakozásának kompozit indexei (egyenleg)

Megjegyzés: Szezonálisan kiigazított adatok. Forrás: Eurostat ESI Indicators

Fogyasztói várakozások alakulása

A **fogyasztói várakozások** egészét kifejező, szezonálisan kiigazított bizalmi index 2016 februárjában a januárban elért 22 havi csúcsáról csökkenésnek indult, -19 -es értéke 2,8 bázisponttal maradt el az előző havitól. Az indikátor tekintetében az előző év azonos időszakához képest azonban továbbra is növekedést tapasztalhatunk (2,5 bázispont). Az indikátor előző hónaphoz viszonyított romlását legnagyobb mértékben az ország egyéves gazdasági kilátásait mérő mutató okozta. Ez mindenképpen meglepetés a vártnál magasabb gazdasági növekedés fényében, ám magyarázhatja a 2016-os évre várható, az előző évinél alacsonyabb növekedés. Utóbbi lassulást az Európai Unió forrásai idénre mérséklődő igénybevétele okozza. Szintén szignifikáns mértékben romlott a lakosság jövőbeni pénzügyi helyzetére vonatkozó megítélése. A januári jelentős javulás után ismét többségbe kerültek a pesszimista háztartások. Alig változott januárhoz képest azok aránya, akik a munkanélküliség emelkedésére számítanak a következő évben. E mutató tekintetében ugyanakkor jelentős, 4,8 bázispontos javulás tapasztalható az egy évvel korábbi értékhez képest, ami visszaigazolja az elmúlt időszak kedvező munkaerőpiaci folyamatait. Az egyre alacsonyabb munkanélküliség és a növekvő bérek ellenére is kevesebben gondolják úgy januárhoz képest, hogy képesek lesznek a következő évben megtakarítani. Ugyanakkor az egy évvel korábbi méréshez képest több az optimista válasz. Az alacsony inflációs várakozások továbbra is jellemzik a lakosságot, bár februárban kicsit többen számítanak növekvő árakra, mint az előző hónapban, de még így is jóval alacsonyabb ez az arány, mint egy évvel korábban.